

Redegørelse om inspektion i 4T af 1. oktober 2012 ApS

Indledning

Finanstilsynet var i december 2023 på inspektion i 4T af 1. oktober 2012 ApS (4T). Inspektionen var en undersøgelse af betalingstjenesteområdet og hvidvaskområdet. På betalingstjenesteområdet omfattede inspektionen virksomhedens organisatoriske struktur og indretning (generel governance), intern kontrol og risikostyring, virksomhedens interne procedurer til at identificere risiko og risikostyring og procedurer og foranstaltninger til at forebygge svindel. På hvidvaskområdet omfattede inspektionen virksomhedens kundekendskab og –overvågning, virksomhedens undersøgelses-, noterings-, underretnings- og opbevaringspligt, samt virksomhedens risikovurdering og forretningsgang på hvidvaskområdet.

Risikovurdering og sammenfatning

4T er et dansk betalingsinstitut med tilladelse efter lov om betalinger. Virksomheden er etableret og ejet af de fire store teleselskaber – Telia, Telenor, 3 og Nuuday. Den er stiftet med henblik på at udbyde betaling via mobilregningen til tredjepartsvirksomheder, f.eks. butikker og indholdsleverandører (f.eks. virksomheder, der udbyder digitale produkter via apps). Virksomheden er dermed et mellemlid mellem teleselskaberne og de virksomheder, som skal modtage betaling for en ydelse eller donation.

Finanstilsynet vurderer, at virksomhedens iboende risiko for at blive brugt til hvidvask eller finansiering af terrorisme er middel. Finanstilsynets vurdering er bl.a. baseret på, at virksomhedens kundeportefølje primært består af aggregatorer. Det er betalingsinstitutter, der ikke selv udbyder tjenester, men hvis kunder udbyder tjenester, og hvor virksomheden ikke har indblik i kundernes kunder eller hvilke ydelser, disse kunders kunder udbyder. Denne del af forretningsmodellen har mange lighedstræk med korrespondentforbindelser, som i den nationale risikovurdering for hvidvask anses som forbundet med høj risiko. Virksomheden faciliterer også donationer. Indsamlinger i Danmark kræver godkendelse fra Indsamlingsnævnet, men virksomheden fungerer også som indløser for aggregatorer, der faciliterer indsamlinger i udlandet, og som ikke nødvendigvis er underlagt samme kontrol med indsamlingens formål eller modtagere.

I forhold til virksomhedens forretningsmodel har Finanstilsynet også lagt vægt på, at virksomhedens betalingsløsning primært anvendes til betalinger for varer og ydelser, som i udgangspunktet ikke kan videreomsættes, og at der dermed ikke kan "trækkes penge ud af systemet" eller overføres midler fra en forbruger til en anden. Denne omstændighed begrænser risikoen for hvidvask og terrorfinansiering. Samtidigt er der i betalingsløsningen indbygget lofter for, hvor store beløb en forbruger kan betale pr. dag og samlet pr. måned.

På baggrund af inspektionen har en række områder givet anledning til tilsynsmæssige reaktioner.

Virksomhedens styringsdokumenter, dvs. bestyrelsens forretningsorden og direktionensinstruksen, afspejler ikke virksomhedens forhold. Det er f.eks. fastlagt, at der skal være en intern revision i virksomheden, men det fremgår samtidig af andre dokumenter, at virksomheden ikke har en intern revision pga. virksomhedens størrelse. Virksomheden risikerer derved mangelfuld ledelse og ineffektiv intern kontrol og risikostyring. Derfor har virksomheden fået påbud om at sikre, at virksomhedens styringsdokumenter er opdaterede og afspejler virksomhedens forhold, og at bestyrelsen løbende vurderer, om de er retvisende.¹

Virksomheden har organiseret sig således, at direktøren udarbejder en gennemgang af de organisatoriske krav til bestyrelsen, hvilket medfører risiko for, at direktionen udarbejder evaluering af egen opfyldelse af direktionensinstruksen, da direktionen reelt kontrollerer sig selv. Virksomheden har fået påbud om at fastlægge en procedure, som sikrer, at direktionen ikke selv kontrollerer, om den lever op til forpligtelserne i direktionensinstruksen.²

Virksomheden har ikke dokumenteret, hvordan risikovurderingen udarbejdes, herunder hvilke parametre, virksomheden har vurderet risiciene på baggrund af, og hvilke overvejelser virksomheden lægger til grund for vurderingerne. Dertil har virksomheden heller ikke fastsat skriftlige procedurer for, hvordan bestyrelsen tager stilling til virksomhedens risici. Det fremgår heller ikke af bestyrelsens forhandlingsprotokoller, at bestyrelsen er blevet præsenteret for en risikovurdering eller på anden måde har forholdt sig til virksomhedens risikobillede. Virksomheden har derfor fået påbud om at fastlægge procedurer, der sikrer, at virksomheden løbende forholder sig til de risici, virksomheden udsættes for, samt dokumenterer, hvordan risici identificeres, forvaltes, overvåges og rapporteres i virksomheden, herunder at fastsætte procedurer, der sikrer, at bestyrelsen modtager rapportering af de risici, der er for instituttet samt at fastsætte procedurer, der sikrer, at bestyrelsen fastsætter virksomhedens risikoappetit.³

Virksomhedens forretningsgange fastlægger ikke, hvem der fører kontrol med, at forretningsgangene overholdes. Det er heller ikke fastlagt, hvem der er ansvarlig for at følge op på fejl og mangler. Den manglende klarhed over ansvarsfordeling kan medføre, at virksomheden risikerer, ikke at få fulgt op på væsentlige fejl og mangler. Derfor har virksomheden fået påbud om at fastlægge fyldestgørende interne kontrolprocedurer, der fastsætter, hvem der er ansvarlig for at følge op på fejl og mangler samt overholdelse af forretningsgange. Virksomheden skal samtidig fastsætte, hvem der er ansvarlig for udførelsen af de konkrete opgaver.⁴

Virksomheden har ikke fastlagt en procedure, der sikrer, at virksomheden iagttager kravene til indberetning af drifts- og sikkerhedshændelser. Det medfører, at virksomheden risikerer ikke at være i stand til at håndtere eller indberette it-hændelser, hvilket kan få alvorlige konsekvenser for virksomhedens drift. Virksomheden har fået påbud om at fastlægge og opretholde effektive procedurer for håndtering af drifts- og sikkerhedshændelser.⁵

Virksomheden har ikke en hvidvaskansvarlig, som er godkendt af Finanstilsynet. Virksomheden har derfor fået påbud om at indsende ansøgning for den ansvarlige for hvidvaskforebyggelse.⁶

Virksomheden fakturerer for sine ydelser samtidig med udbetalingen til betalingsmodtagere, hvorved der er risiko for, at der indestår gebyrer på virksomhedens sikringskonto. Virksomheden har ikke fastlagt, hvornår gebyrerne skal trækkes ud af sikringskontoen med henblik på at undgå sammenblanding af driftsmidler med sikrede midler. Derudover har virksomheden ikke fastsat, hvordan det indestående beløb på sikringskontoen bogføres. Finanstilsynet har desuden ikke modtaget en halvårlig opgørelse over sikrede midler fra virksomheden. Virksomheden har fået påbud om at opdatere sin forretningsgang for sikring af brugermidler, så det fremgår, hvordan virksomheden sikrer sig, at der ikke indestår gebyrer på sikringskontoen, hvordan der sker bogføring af indeståendet samt kontrol heraf, og hvordan virksomheden sikrer sig, at der hvert halve år foretages indberetning til Finanstilsynet.⁷

Virksomheden har ikke indsendt en årlig ajourført risikovurdering. Finanstilsynet har heller ikke modtaget årsregnskaber fra virksomheden siden 2019. Virksomheden har derfor fået påbud om at fastsætte procedurer, der sikrer, at der årligt indsendes en ajourført risikovurdering og årsregnskaber til Finanstilsynet.^{8,9}

Virksomheden har kun to ansatte, og gav ved inspektionen indtryk af, at den ikke var tilstrækkeligt orienteret mod forpligtelserne i lov om betalinger og den generelle overholdelse af loven. Virksomheden fremstod personafhængig, idet mange procedurer ikke var skriftligt nedfældet. Virksomheden har derfor

fået påbud om at sikre, at den har de ressourcer, der er nødvendige for den rette gennemførelse af dens virksomhed.¹⁰

Virksomhedens risikovurdering indeholder ikke en vurdering af de hvidvaskmæssige risici og risici for terrorfinansiering forbundet med virksomhedens forretningsmodel, kundetyper, produkter, samt geografisk eksponering. Uden en opdateret risikovurdering med en stillingtagen til virksomhedens konkrete risikoområder er der en risiko for, at virksomheden ikke får indrettet sine mitigerende foranstaltninger mod hvidvask, så de tilstrækkeligt effektivt håndterer de væsentligste risici for hvidvask og terrorfinansiering hos virksomheden. Kortlægningen af virksomhedens risici for hvidvask og terrorfinansiering er afgørende for, at virksomheden kan implementere målrettede forebyggende foranstaltninger. Derfor har Finanstilsynet givet virksomheden påbud om at revidere sin risikovurdering med henblik på at sikre, at virksomheden identificerer og vurderer alle risici for, at virksomheden bliver brugt til hvidvask eller finansiering af terrorisme. Desuden skal virksomheden sikre, at både de nationale og supranationale risikovurderinger inddrages i risikovurderingen, og at virksomhedens risiko for at blive brugt til hvidvask og finansiering af terrorisme er særskilt behandlet.¹¹

Virksomheden foretager ikke konkrete risikovurderinger af sine kunder på baggrund af konkrete oplysninger, men har i højere grad forudbestemt kunderne til at være af lav risiko. Uden tilstrækkeligt konkrete oplysninger om kundernes geografiske eksponering og uden anvendelse heraf i en risikoklassifikation, er der en risiko for, at virksomheden ikke kender kunderne tilstrækkeligt godt. Dette er væsentligt, da kendskabet til kunderne har betydning for, om virksomheden har en effektiv overvågning af kunderne i overensstemmelse med risici, der er forbundet med kunderne. Derfor har virksomheden fået påbud om at foretage risikovurdering af kundeforhold, så kunderne risikoklassificeres på baggrund af en konkret og dokumenteret vurdering, hvor samtlige relevante risikofaktorer, herunder geografisk eksponering, indgår, og sikre, at dette kan godtgøres over for Finanstilsynet¹².

Virksomheden kontrollerer ikke i alle tilfælde identitetsoplysninger på sine kunder, f.eks. ved indhentelse af kopi af pas. Herudover har virksomheden i flere af kundefilerne ikke kortlagt kundens ejer- og kontrolstruktur, og heller ikke indhentet udskrift fra Erhvervsstyrelsens selskabsregister, hvor dette er påkrævet. Der er herved en risiko for, at virksomheden ikke kender kunderne tilstrækkeligt godt. Dette er væsentligt, da kendskabet til kunderne har betydning for, om virksomheden har en effektiv overvågning af kunderne med henblik på at opdage mistænkelige transaktioner. Virksomheden har derfor fået påbud om at kontrollere identitetsoplysninger for kunder, der er juridiske personer, samt at kortlægge disses ejer- og kontrolstruktur.¹³ Virksomheden har herunder også fået påbud om at indhente udskrift fra CVR, inden virksomheden etablerer en forretningsforbindelse, når kunden er en juridisk enhed med pligt til at registrere sig hos Erhvervsstyrelsen.¹⁴

Flere kundefiler er ikke opdateret siden onboarding af kunderne, ligesom virksomheden på flere kunder ikke har gennemført kundekendskabsprocedurer, til trods for, at kundernes reelle ejere var ændret siden onboarding. På baggrund heraf har virksomheden fået påbud om at gennemføre kundekendskabsprocedurer for alle virksomhedens kunder, når kundens omstændigheder ændrer sig og i øvrigt på passende tidspunkter, samt foretage den nødvendige løbende ajourføring af oplysningerne om virksomhedens kunder.¹⁵

Hos en af virksomhedens kunder indgår der en politisk eksponeret person blandet de reelle ejere, hvilket virksomheden havde konstateret, men ikke reageret på. Personer, som er politisk eksponeret, kan udgøre en øget risiko for hvidvask og terrorfinansiering, da de qua deres PEP-status kan udsættes for afpresning. Det er derfor væsentligt, at en virksomhed forholder sig hertil, hvis der indgår politisk eksponerede personer som kunder eller som en del af kunders ledelse eller ejerkreds. En virksomhed kan i en konkret risikovurdering komme frem til, at den pågældende PEP ikke udgør en øget risiko, men det er væsentligt, at denne vurdering er forankret hos virksomhedens hvidvaskansvarlige, og at virksomheden kan dokumentere, at den har forholdt sig til forholdet. Virksomheden har derfor fået påbud om at gennemføre foranstaltningerne i hvidvasklovens § 18, stk. 2-4, om at fastslå midlernes og formuens oprindelse, sikre at etablering og videreførelse af en forretningsforbindelse godkendes af den hvidvaskansvarlige og foretage skærpet overvågning af en forretningsforbindelse, når virksomheden har identificeret en politisk eksponeret person blandt sine kunder.¹⁶

Virksomheden har ikke noget skriftligt materiale til dokumentation af virksomhedens undersøgelser af mistænkelige forhold. Manglende noteringer indebærer en risiko for, at virksomheden ikke kan levere de nødvendige oplysninger til Hvidvasksekretariatet. Dette er væsentligt da noteringer om undersøgelser kan have stor betydning for politiet eller andre myndigheder i deres arbejde med at gribe ind overfor kriminalitet. Virksomheden har fået påbud om at notere og opbevare resultatet af undersøgelser.¹⁷

Endelig opfylder virksomhedens forretningsgange på en række områder ikke hvidvasklovens krav, og de forholder sig herudover ikke i tilstrækkelig grad til, hvordan virksomheden agter at opfylde hvidvasklovens krav. Hvis virksomheden ikke har forretningsgange, eller disse ikke er opdaterede og tilstrækkeligt detaljerede, indebærer det en risiko for, at virksomhedens medarbejdere ikke har de nødvendige instrukser til at udføre de mitigerende foranstaltninger, som virksomheden har vurderet nødvendige i forhold til virksomhedens og kundernes risiko. Det er særligt væsentligt i en virksomhed med få medarbejdere, da dette medfører større personafhængighed. Virksomheden har derfor fået påbud om at revidere sin forretningsgang for risikoklassifikation af kunder, løbende kundekendskab, håndtering af politisk eksponerede personer og løbende overvågning af forretningsforbindelser, så forretnings-

gangen afspejler og fastlægger, hvorledes virksomheden agter at opfylde hvidvasklovens krav.¹⁸

¹ § 25, stk. 1, nr. 1, i lov om betalinger

² § 25, stk. 1, nr. 1, i lov om betalinger

³ § 25, stk. 1, nr. 1 og nr. 4, i lov om betalinger

⁴ § 25, stk. 1, nr. 2

⁵ § 25, stk. 1, nr. 8, jf. § 126, stk. 1, nr. 2, og § 127, stk. 1, i lov om betalinger

⁶ § 30, stk. 1, jf. § 30, stk. 3, i lov om betalinger

⁷ § 8 i sikringsbekendtgørelsen

⁸ § 126, stk. 2, jf. § 25, stk. 1, nr. 2, i lov om betalinger

⁹ § 25, stk. 1, nr. 2, i lov om betalinger

¹⁰ § 25, stk. 1, nr. 5, i lov om betalinger

¹¹ Hvidvaskloven § 7, stk. 1

¹² Hvidvaskloven § 11, stk. 3

¹³ Hvidvaskloven § 11, stk. 1, nr. 3

¹⁴ Hvidvaskloven § 14, stk. 1

¹⁵ Hvidvaskloven § 10, stk. 1, nr. 1

¹⁶ Hvidvaskloven § 18, stk. 2-4

¹⁷ Hvidvaskloven § 25, 3, jf. § 30, stk. 1, nr. 3

¹⁸ Hvidvaskloven § 8, stk. 1